

Vergaderjaar 2014–2015

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

Nr. 1982

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 juni 2015

Overeenkomstig de bestaande afspraken ontvangt u hierbij drie fiches, die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen (BNC).

Fiche 1: Mededeling EU-ASEAN

Fiche 2: Mededeling «Betere regelgeving voor betere resultaten – Een EU-agenda» (Kamerstuk 22 112, nr. 1983)

Fiche 3: Mededeling Voorstel voor een interinstitutioneel akkoord over Betere regelgeving (Kamerstuk 22 112, nr. 1984).

De Minister van Buitenlandse Zaken,
A.G. Koenders

Fiche: Mededeling EU-ASEAN

1. Algemene gegevens

a) Titel voorstel

De EU en de ASEAN: een partnerschap met een strategische doelstelling

b) Datum ontvangst Commissiedocument

18 mei 2015

c) Nr. Commissiedocument

JOIN 2015 (22)

d) EUR-Lex

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1433758846305&uri=CELEX:52015JC0022>

e) Nr. impact assessment Commissie en Opinie Impact-assessment Board

Niet opgesteld

f) Behandelingstraject Raad

Raad Buitenlandse Zaken d.d. 22 juni 2015

g) Eerstverantwoordelijk ministerie

Ministerie van Buitenlandse Zaken

2. Essentie voorstel

In deze gezamenlijke mededeling lichten de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid toe op welke wijze zij de betrekkingen tussen de EU en de Associatie van Zuidoost-Aziatische staten (ASEAN)¹ wensen te versterken. De mededeling volgt op een periode waarin de betrekkingen tussen de EU en de ASEAN zijn geïntensiveerd, onder andere door de toetreding van de EU tot het Verdrag van vriendschap en samenwerking in Zuidoost-Azië en het gezamenlijk besluit van de Ministers van Buitenlandse Zaken van de ASEAN en de EU van 23 juli 2014 om «de relatie om te vormen tot een strategische relatie».

De mededeling benoemt meerdere concrete initiatieven die de Commissie en Hoge Vertegenwoordiger hiertoe reeds hebben ontplooid, of nog van plan zijn te ontplooiën, waarbij samenwerking op het gebied van connectiviteit, duurzaamheid en veiligheid centraal staat. De mededeling herhaalt onder meer de ambitie van de EU om een ambitieuze handelsovereenkomst tussen beide regio's tot stand te brengen, toe te treden tot de «East Asia Summit» (EAS), formele onderhandelingen te starten over een overeenkomst voor de burgerluchtvaart en haar steun aan ASEAN en de ASEAN-lidstaten te verhogen tot 2 miljard euro voor de periode 2014 – 2020.

De EU sluit met deze initiatieven aan bij de agenda van de ASEAN. Zo heeft ASEAN in 2011 een «Masterplan on ASEAN Connectivity» aangenomen, met als doel de regionale connectiviteit en integratie tussen instellingen, ondernemingen en burgers te vergroten. De Commissie en Hoge Vertegenwoordiger stellen een systematische dialoog over dit onderwerp voor, met aandacht voor onder andere de handelsbetrekkingen, academische samenwerking en migratie- en mobiliteitsvraag-

¹ Lidstaten van de ASEAN zijn Brunei Darussalam, Cambodja, Indonesië, de Democratische Volksrepubliek Laos, Maleisië, Myanmar, de Filipijnen, Singapore, Thailand en Vietnam.

stukken. De mededeling bevat eenzelfde voorstel ten aanzien van de samenwerking op het gebied van duurzaamheid en veiligheid, waarbij de Commissie en Hoge Vertegenwoordiger onder andere een dialoog over duurzame ontwikkeling, energie, maritieme veiligheid, rampenhulpverlening, de bestrijding van georganiseerde misdaad en de handel in wilde dieren voorstaan.

3. Nederlandse positie ten aanzien van het voorstel

a) Essentie Nederlands beleid op dit terrein

Nederland onderhoudt uitgebreide betrekkingen met de ASEAN lidstaten. De ASEAN-regio is voor Nederland van toenemend belang, zowel in politiek als economisch opzicht. De 10 lidstaten vormen tezamen de zevende economie ter wereld, en Nederland exporteerde in 2014 voor 6,5 miljard euro aan goederen naar de regio. Verschillende voor Nederland belangrijke partners maken onderdeel uit van ASEAN, zoals Indonesië, Maleisië en Singapore.

De meeste contacten met de ASEAN zelf verlopen via de EU, waarbij Nederland er steeds op heeft aangedrongen dat de EU haar contacten met ASEAN intensiveert. Zoals reeds aangegeven in haar reactie van 1 april 2014 op het AIV-advies «Azië in opmars: strategische betekenis en gevolgen» (*Kamerstuk 33 625, 14*) is het kabinet voorstander van toenemende dialoog en samenwerking tussen de ASEAN en de EU, onder meer via een consistente en hoge vertegenwoordiging van de EU bij de jaarlijkse bijeenkomsten van het «ASEAN Regional Forum» (ARF).

Nederland ondersteunt de ASEAN concreet door middel van de financiering van een jaarlijkse cursus voor 20 juniordiplomaten uit de ASEAN lidstaten en het ASEAN secretariaat bij het Instituut Clingendael. Nederland bereidt voorts voor 2016 met de EU en Maleisië een workshop voor over «cyber incident response» in de context van het ARF. Nederland heeft herhaaldelijk gepleit voor de aanstelling van een aparte EU-ambassadeur voor ASEAN, die nog dit jaar zal aantreden.

b) Beoordeling + inzet ten aanzien van dit voorstel

Het kabinet onderschrijft de visie van de Commissie en de Hoge Vertegenwoordiger dat het van strategisch belang is dat de EU haar betrekkingen met de ASEAN versterkt, en verwelkomt om die reden de mededeling. Nederland en de EU hebben belang bij een ASEAN die in toenemende mate politiek en economische geïntegreerd raakt, omdat dit de stabiliteit, veiligheid en welvaart in deze ook voor Nederland belangrijke regio vergroot.

ASEAN streeft ernaar om eind dit jaar haar eigen interne markt, de ASEAN «economic community», te voltooien. Dat biedt ook de EU kansen. De EU is nu al de belangrijkste buitenlandse investeerder in de regio. Nederland blijft, net als de Commissie, voorstander van een ambitieus vrijhandelsakkoord tussen de EU en de ASEAN, waarbij wordt voortgebouwd op de reeds bestaande bilaterale overeenkomsten tussen de EU en individuele ASEAN-lidstaten, zoals Singapore (reeds afgerond) en Vietnam (in onderhandelingsfase).

De EU heeft eveneens belang bij toenemende politieke integratie van de ASEAN-lidstaten, zeker nu landen zich in de regio steeds nadrukkelijker manifesteren. De EU heeft veel ervaring opgedaan met regionale integratie, en vormt wat dit betreft een geschikte gesprekspartner voor de ASEAN. Het kabinet deelt de visie dat het wenselijk is dat de EU toetreedt

tot de East Asia Summit (EAS), het door de ASEAN geïnitieerde en belangrijkste veiligheidsforum in Azië. De regionale veiligheidsarchitectuur in Azië blijkt op dit moment nog onvoldoende in staat om spanningen te mitigeren. De EU kan hieraan een bijdrage leveren.

Het kabinet verwelkomt de mededeling en de hierin vervatte initiatieven, ook in het licht van het momentum dat is ontstaan met het besluit de relatie met de ASEAN om te vormen tot een strategische relatie, de naderende afronding van de ASEAN economic community en de informele bijeenkomst tussen de leiders van de EU en de ASEAN in de marge van de Asia-Europe Meeting (ASEM) Top in Milaan in oktober 2014. Het kabinet onderschrijft dat connectiviteit, duurzaamheid en veiligheid terreinen zijn voor intensievere samenwerking tussen de EU en de ASEAN, waarbij het kabinet in het bijzonder ook kansen ziet voor samenwerking op het gebied van handel en investeringen, klimaatverandering, mensenrechten, maritieme veiligheid en cyber.

c) Eerste inschatting van krachtenveld

De gezamenlijke mededeling kent brede steun onder de EU-lidstaten. De mededeling bouwt voort op de uitkomsten van de bijeenkomst van de Ministers van Buitenlandse Zaken van de EU en de ASEAN in 2014. De mededeling wordt naar verwachting ook door de ASEAN verwelkomd en gezien als nieuw signaal dat de EU de betrekkingen met deze regio wil intensiveren. Er is nog geen sprake van de benodigde consensus onder de ASEAN-lidstaten over de door de EU gewenste toetreding tot de EAS, waardoor dit – ook na deze mededeling – naar verwachting één van de belangrijkste discussiepunten zal blijven.

4. Grondhouding ten aanzien van bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit, financiële gevolgen en gevolgen op het gebied van regeldruk en administratieve lasten

a) Bevoegdheid

De EU heeft de bevoegdheid extern beleid te voeren. Dit vindt plaats in het kader van meerdere beleidsterreinen, bijvoorbeeld in het kader van het Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB; zie artikel 2, lid 4 VWEU). Het betreft hier zowel exclusieve bevoegdheden van de EU (gemeenschappelijke handelspolitiek) als gedeelde bevoegdheden (zoals het internationaal milieubeleid). De eventuele voorstellen die voortvloeien uit de mededeling zullen afzonderlijk beoordeeld worden op bevoegdheid.

b) Subsidiariteit

Het kabinet ziet meerwaarde in een partnerschap met de ASEAN middels de EU. De EU kan vanwege haar politieke gewicht, financieringsmogelijkheden en het brede scala aan instrumenten dat tot haar beschikking staat meer bereiken in de betrekkingen met deze regionale organisatie dan individuele lidstaten afzonderlijk. Het kabinet heeft om die reden een positieve grondhouding ten aanzien van de subsidiariteit.

c) Proportionaliteit

Het kabinet heeft een positieve grondhouding t.a.v. de proportionaliteit. De voorgestelde acties staan in de juiste verhouding tot het nagestreefde doel – het versterken van de relaties met ASEAN – en zijn geschikt om het doel te bereiken. De gekozen vorm laat daarnaast voldoende ruimte aan de lidstaten voor het voeren van een nationaal beleid, zolang dit beleid het beleid van de EU niet doorkruist.

d) Financiële gevolgen

Voor zover nu bekend lijkt er geen sprake te zijn van financiële consequenties. De middelen die in de mededeling worden genoemd zijn al toegewezen onder het huidige meerjarig financieel kader (MFK). Voor zover er toch financiële consequenties zouden zijn, is Nederland van mening dat eventueel benodigde EU-middelen gevonden dienen te worden binnen de in de Raad afgesproken financiële kaders van de EU-begroting 2014–2020 en dat deze moeten passen bij een prudente ontwikkeling van de jaarbegroting. Eventuele budgettaire gevolgen voor Nederland worden ingepast op de begroting van het beleidsverantwoordelijke departement, conform de regels van de budgetdiscipline.

e) Gevolgen voor regeldruk en administratieve lasten

De in de mededeling vervatte initiatieven betreffen allen initiatieven op EU-niveau. Het is niet te verwachten dat deze voor Nederland leiden tot extra regeldruk of tot een verhoging van de administratieve lasten.